

ปกิณกะ

Miscellany

สนทนาพาราควอต

สมชัย บวรกิตติ*

Somchai Bovornkitti*

*สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา, กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

**The Academy of Science, The Royal Institute of Thailand, Bangkok, 10300

Corresponding author. E-mail address: s_bovornkitti@hotmail.com

โดยที่รัฐบาลไทยมีที่ท้าวว่าจะสั่งห้ามนำเข้าพาราควอตที่เป็นสารฆ่าวัชพืชมาใช้ในประเทศเริ่มชัดเจนขึ้น ได้ทำให้เกษตรกรที่เกี่ยวข้องและบริษัทผู้สั่งนำเข้าพาราควอตเริ่มตระหนักและร้อนใจ เหตุการณ์นี้คล้ายกับสมัยที่รัฐบาลไทยจะสั่งห้ามนำเข้าแร่ใยหินหรือโซลิตอลเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมกระเบื้องรูปแบบต่างๆ และท่อน้ำ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเคยศึกษาและรายงานเรื่องใยหินและเรื่องพาราควอตไว้พอสมควร ทางผู้เกี่ยวข้องจึงมาปรึกษาขอความรู้ทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ประกอบการอุทธรณ์คำสั่งของรัฐบาล ซึ่งก็เป็นผลสำเร็จระดับหนึ่งในเรื่องแร่ใยหิน

มาถึงเรื่องพาราควอตในช่วงไม่กี่เดือนมานี้ ทางเกษตรกรเริ่มปั่นป่วน ฝ่ายสื่อมวลชนที่สนใจในเหตุการณ์ก็มาปรึกษาขอความรู้ทางวิชาการ ถ่ายทำคลิปไปเผยแพร่ และอาจนำไปใช้ประกอบการอุทธรณ์ หากจำเป็นเมื่อผู้เชี่ยวชาญทราบความประสงค์ว่าเป็นเรื่องทางวิชาการ ก็ยินยอม (รูปที่ ๑) ต่อมาทางฝ่ายบริษัท ผู้จำหน่ายพาราควอตได้มาปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจึงแนะนำให้จัดประชุมทำนองที่ทำให้ฝ่ายใยหินหลายครั้ง แต่เนื่องจากประจวบกับเวลาในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ ผู้เขียนได้ใช้โควตาการประชุมอาศรมสุขภาพของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภาไปจัดประชุม

นานาชาติร่วมกับคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องเวชกรรมตรงเหตุไปแล้ว จึงแนะนำให้ไปติดต่อมูลนิธิวิทยาศาสตร์การเกษตรเป็นผู้จัดการประชุม "สนทนาพาราควอต" ท่านประธานมูลนิธิศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สันต์ ใจหนองหลวง ได้พิจารณาเห็นว่าการประชุมจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อเกษตรกรและฝ่ายรัฐบาลของประเทศ จึงจัดการประชุมขึ้นในวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่โรงแรมเซนทาราแกรนด์@เซ็นทรัลเวิลด์ราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร ดังรายละเอียดของการประชุมที่จะกล่าวต่อไป

รูปที่ ๑ คลิปสัมภาษณ์ผู้เขียน เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

เสวณา "สหกษณาพาราควอด"

การประชุมจัดขึ้นที่ห้อง ห้องประชุม M1-2 โรงแรมเซนทารา แกรนด์@เซ็นทรัลเวิลด์ราชประสงค์ วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๘:๓๐ - ๑๒:๓๐ น. เริ่มโดยประธานการประชุม ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สันติ ศิริสุนทร กล่าวถึงการนำพาราคอตมาใช้ทางเกษตรกรรมในประเทศไทยโดยสังเขป และกล่าวเปิดประชุม จากนั้นมีการถ่ายภาพร่วมกับผู้บรรยาย ๔ ท่าน และนางสาวจตุติมา ภิญญานาสกุล ผู้ดำเนินการประชุม (รูปที่ ๒)

ขอเรียนว่าการประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าฟังทั้งหนึ่งและยี่สิบห้าคน (รูปที่ ๓) เป็นเรื่องน่าชื่นใจมาก เพราะงานครั้งนี้แม้ตั้งใจจัดเตรียมเป็นงานวิชาการขนาดเล็ก แต่กลับดูยิ่งใหญ่กว่าหลายงานประชุมใหญ่ที่มีผู้เข้าประชุมโหล่งหลุมมาก

รูปที่ ๒ ภาพถ่ายประธานร่วมกับผู้บรรยายรับเชิญ (จากซ้ายไปขวา: ศาสตราจารย์ ดร. รังสิต สุวรรณมรรคา พันเอก นายแพทย์ สุรจิต สุนทรธรรม ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สันหัต โรจนสุนทร ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ศาสตราจารย์ นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์)

รูปที่ ๓ บรรยายภาพในงานเสวนาฯ

การประชุมเริ่มด้วยผู้ดำเนินการประชุมกล่าวถึงความเป็นมาของการประชุม และกล่าวแนะนำผู้บรรยายรายบุคคล จากนั้นศาสตราจารย์ ดร. รังสิต สุวรรณมรรคา ได้บรรยายเป็นคนแรก ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัชพืช มีประสบการณ์การใช้พาราควอตทางเกษตรกรรมอย่างกว้างขวาง ท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของสารกำจัดวัชพืชตัวนี้ต่อเกษตรกรอย่างมาก โดยไม่เคยปรากฏผลร้ายแต่อย่างใด ท่านเป็นผู้หนึ่งที่อธิบายถึงกระบวนการที่ดินสามารถสลายฤทธิ์ของพาราควอตอย่างชัดเจน

นายแพทย์สุรจิต สุนทรธรรม ผู้บรรยายคนที่ ๒ เป็นนักพิษวิทยา นักเรียนทุนอานันทมหิดล ท่านได้บรรยายถึงการใช้พาราควอตอย่างถูกต้องที่ปลอดภัยอันตราย โดยอ้างรูปแบบการใช้ของต่างประเทศเริ่มตั้งแต่รูปแบบบรรจุวัสดุภัณฑ์ที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้อยู่มีโอกาสจับต้องสารพาราควอตก่อนนำไปใช้กำจัดวัชพืช โดยเสนอว่าน้ำยาสารพาราควอตที่พร้อมใช้นั้นต้องอยู่ในสภาพเฉื่อยจากโรงงานแล้ว และบรรจุในภาชนะปิดทึบจนถึงแก๊สหุงต้มที่ส่งออกจากโรงงานสู่ร้านค้าเพื่อให้ผู้ใช้ซื้อนำไปพ่นใช้ได้เลย ไม่ต้องเตรียมเอง เครื่องพ่นสารจะต้องเป็นแบบปรับขนาดละอองให้มีขนาดใหญ่ที่ไม่ทำให้ผู้ใช้สูดหายใจเข้าไปในทางหายใจได้ แต่กำหนดการนี้จะต้องเป็น

บทบังคับจากฝ่ายรัฐบาล ผู้บรรยายได้พูดถึงการสลายฤทธิ์ร้ายของพาราควอตเมื่อสัมผัสผิวดิน และยกตัวอย่างการใช้ดินของต่างประเทศ (Fuller's Earth) และการใช้ดินเหนียวละลายน้ำแบบไทยในการรักษาพิษที่เกิดขึ้นแก่ผู้ดื่มสารพาราควอต

ศาสตราจารย์ นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ ประธานแพทย์ไทยชื่อดัง ได้บรรยายกล่าวถึงศักยภาพพิษของพาราควอตต่อระบบประสาทซึ่งมีผู้กล่าวขวัญถึงมาก โดยเฉพาะโรคพาร์คินสันที่มีรายงานในต่างประเทศ และมีผู้กล่าวอ้างว่าพบเกิดในประเทศไทย ความจริงเรื่องโรคพาร์คินสันนี้เป็นเรื่องที่ศึกษาพบในสัตว์ทดลอง การเกิดขึ้นในคนนั้นเกิดได้ในคนทั่วไปอยู่แล้ว ที่พบในคนที่มีความไวต่อสัมผัสพาราควอตนั้น ก็เป็นเหตุการณ์เดียวกับที่เกิดในคนทั่วไปทุกเกณฑ์อายุ เช่น ในคนอายุน้อยแต่ได้รับกระทบกระเทือนต่อศีรษะซ้ำ ๆ ดังกรณีนักมวยแชมป์โลกโมะหมัดอาลี บางรายงานกล่าวว่ารายงานเกิดโรคพาร์คินสัน ในเกษตรกรที่ใช้พาราควอตเป็นเรื่องกู่ให้ตื่นตระหนกมากกว่า

ศาสตราจารย์ นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ อธิบดีกรมแพทย์เล่าประสบการณ์สมัยเป็นแพทย์ที่ศิริราชรักษาผู้ป่วยดื่มพาราควอตฆ่าตัวตายหรือดื่มโดยไม่ตั้งใจ รายแรกๆ ของประเทศไทยหลายราย และได้รับงานไว้ในวารสารการแพทย์ ผู้บรรยายเชื่อเช่นเดียวกับ

ผู้บรรยายทุกท่านว่าดินเป็นวัสดุที่ทำลายพิษร้ายของพาราควอดได้เป็นอย่างดี ผู้บรรยายสองท่านแรกกล่าวคือพาราควอดที่ลงสัมผัสดินจะหมดความเป็นพิษโดยสิ้นเชิงนั้น น่าจะช่วยให้ความเข้าใจเรื่องพิษพาราควอดต่อคนหมดปัญหาไป เพราะการใช้พาราควอดเป็นสารกำจัดวัชพืชหรือยาฆ่าหญ้าไม่น่าจะเป็นพิษเป็นภัยต่อเกษตรกร ถ้าได้ปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างถูกต้อง เช่นการใส่เสื้อผ้าปกปิดร่างกายให้มิดชิดใส่ถุงมือยาง เมื่อเสร็จงานให้รีบไปชำระล้างร่างกาย ที่สำคัญต้องเข้าใจว่าสารพาราควอดเจือจางที่ใช้พ่นนั้นเป็นสารละลายเจือจางมากแม้สัมผัสผิวหนังก็ไม่เกิดอันตรายแต่อย่างใด

กรณีที่ว่าคนเดินลุยพื้นดินน้ำแฉะแล้วเกิดอันตรายถึงตักขาก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เพราะละอองพาราควอดที่ตกลงบนพื้นน้ำแฉะ เป็นสารละลายพาราควอดที่เจือจางมากจนไม่ก่ออันตรายต่อการสัมผัส มีหน้าซำเมื่อมาตกลงบนพื้นดินที่มีน้ำนองอยู่ก็จะยิ่งเจือจางอีกมาก การสัมผัสผิวหนังจึงไม่มีอันตรายและหากไหลลงแหล่งน้ำก็ยังเจือจางไม่มีโอกาสเป็นพิษได้เลย ที่อ้างกันว่าคนที่มีแผลที่เท้าไปเดินย่ำพื้นดินแฉะที่มีพาราควอดในน้ำทำให้แผลเน่ามากขึ้นจนถูกตักขาเป็นเรื่องกุมากกว่า และเป็นไปไม่ได้ดังที่กล่าวแล้วว่าพาราควอดที่อยู่ในน้ำพื้นดินนั้นเจือจางมากจนไม่ก่อผลร้าย คนที่มีแผลเน่าถ้าถูกลามก็เป็นเพราะความสกปรกของน้ำมากกว่า หรือเป็นโรคฉี่หนูหรือไขเด้นที่มีรายงานมากมาย สุดท้ายได้กล่าวว่ายังไม่เคยทราบหรือพบรายงานพิษพาราควอดต่อผู้ใช้ในประเทศไทยเลย รายงานที่เจาะพบพาราควอดในเลือดหญิงคลอดบุตรและเด็กที่คลอดยังมีข้อกังขาคลุมเคลือมาก ทั้งตัวแม่และเด็กไม่มีอาการพิษพาราควอดเลย ซึ่งต้องศึกษาหาคำตอบให้ชัดเจน

หลังการประชุม ผู้เขียนได้รับเชิญให้ไปถ่ายทำคลิปออกโทรทัศน์เพื่อสรุปข้อคิดเห็นทางวิชาการให้แก่ผู้ชมรายการที่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุม

สุดท้ายนี้ ขอกล่าวสรุปว่าการใช้พาราควอดเป็นสารกำจัดวัชพืช ถ้าใช้อย่างถูกวิธีจะไม่มีอันตรายต่อสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ผู้เขียนตั้งใจที่จะออกไปทำการศึกษาเก็บข้อมูลในท้องที่ที่มีการใช้พาราควอดเพื่อนำหลักฐานที่ถูกต้องมาเสนอแก่ผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พาราควอดต่อไป